

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΠΟΡΙΣΜΑ
(άρθρο 4 παρ. 6 ν. 3094/2003)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ ΓΙΑ ΣΥΛΛΗΨΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ ΕΠΕΙΔΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΕ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ

(Αναφορά υπ' αρ. πρωτ. 20625/2005, πόρισμα της 15.3.2008)

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Τάκης
Χειριστής: Μιχάλης Τσαπόγας

ΜΑΪΟΣ 2008

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορά δημοσιογράφου, ο οποίος συνελήφθη επειδή φωτογράφιζε κτίριο της Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης και στη συνέχεια κρατήθηκε σε εκτέλεση παλαιάς καταδικαστικής απόφασης για τροχαία παράβαση. Ανεξάρτητα από την τελική αιτία της κράτησης, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από την Αστυνομική Διεύθυνση να διερευνήσει τη νομιμότητα της αρχικής σύλληψης, επισημαίνοντας ότι η μετά πάροδο ωρών αναζήτηση εγγραφής στο αρχείο καταζητουμένων ενέχει στοιχεία καταχρηστικότητας καθώς θα μπορούσε να θεωρηθεί πρόσχημα για τη νομιμοποίηση μιάς προηγούμενης αυθαίρετης ενέργειας των αστυνομικών αρχών.

Η Αστυνομική Διεύθυνση υπεραμύνθηκε της νομιμότητας της σύλληψης, με το επιχείρημα ότι η λήψη φωτογραφιών «*κινεί υπόνοιες διάπραξης εγκλήματος*». Ο Συνήγορος του Πολίτη επανήλθε, επιμένοντας ότι δεν νοούνται περιορισμοί στο δικαίωμα φωτογράφισης χώρων εξ ορισμού προσιτών στην κοινή θέα, πολλώ μάλλον εν όψει της δημοσιογραφικής ιδιότητας του συλληφθέντος. Ωστόσο, παρά τη σχετική παρότρυνση του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ., η Αστυνομική Διεύθυνση αρνήθηκε να προβεί σε συμπληρωματική έρευνα ή σε πληρέστερη αιτιολόγηση, κάνοντας λόγο για «*εμπιστοσύνη που η έννομη τάξη είναι υποχρεωμένη να δείχνει προς τα επιφορτισμένα με τη διασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας όργανα, στα οποία αναθέτει και την αρμοδιότητα να εξειδικεύουν τους όρους και τους περιορισμούς υπό τους οποίους ενεργούν*».

Στο σχετικό πόρισμα που κοινοποίησε στον αρμόδιο Υπουργό, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι οι αντιλήψεις αυτές αποκλίνουν από τη βούληση του νομοθέτη και υπονομεύουν την πληρότητα και αξιοπιστία των διοικητικών ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως άλλωστε έχει επισημανθεί και σε παλαιότερη <<http://www.synigoros.gr/reports/astinomikoi.pdf>> ειδική έκθεση.

ΠΟΡΙΣΜΑ υπ' αρ. πρωτ. 20625.05.2.8/15.3.2008

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του σύμφωνα με τα άρθρα 3 & 4 ν. 3094/2003, έλαβε την από 28.12.2005 αναφορά (αρ. πρωτ. 20625) του κ. ***, σχετικά με τη νομιμότητα σύλληψης και κράτησής του.

1. Περιεχόμενο και αρχική διερεύνηση της αναφοράς

Από την αναφορά προέκυπτε ότι ο κ. ***, δημοσιογράφος, συνελήφθη από αστυνομικούς το μεσημέρι της 2.12.2005 ενώ φωτογράφιζε δημόσιους χώρους έξω από κτίριο της Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης. Ως αρχική αιτιολογία της σύλληψης φέρεται να προβλήθηκε η λήψη φωτογραφιών, εν συνεχεία όμως του ανακοινώθηκε ότι θα κρατηθεί σε εκτέλεση παλαιάς καταδικαστικής απόφασης για τροχαία παράβαση, μετήχθη δε στο Αστυνομικό Τμήμα Δενδροποτάμου όπου δακτυλοσκοπήθηκε. Παρά την εν τω μεταξύ αποπληρωμή της εκκρεμούς χρηματικής ποινής, επαναπροσήχθη στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης όπου φωτογραφήθηκε, αφέθηκε δε τελικά ελεύθερος μόλις μετά πάροδο επτά περίπου ωρών από την αρχική του σύλληψη.

Απευθυνόμενος στην Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, ο Συνήγορος του Πολίτη παρακάλεσε για τη διερεύνηση της υπόθεσης. Με το υπ' αρ. πρωτ. ***/29.5.2006 έγγραφό της, η

εν λόγω Διεύθυνση κοινοποίησε στον Συνήγορο του Πολίτη πόρισμα, από το οποίο προκύπτει ότι η μεν αρχική προσαγωγή προς εξακρίβωση οφειλόταν, πράγματι, στο γεγονός ότι ο κ. *** φωτογράφιζε κτίριο της ΕΛ.ΑΣ., τα δε μεταγενέστερα οφείλονταν στην εν τω μεταξύ ανευρεθείσα ανεκτέλεστη ερήμην καταδίκη του (ως «*αγνώστου διαμονής*») σε χρηματική ποινή 150 ευρώ για τροχαία παράβαση. Εξ αιτίας της καταδίκης αυτής, άλλωστε, η Υποδιεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών Βόρειας Ελλάδας (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. ***/30.4.2006) εκτιμά ότι, εφ' όσον η σύλληψη ήταν νόμιμη, «*δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 31 παρ. 2 π.δ. 342/77 που αναφέρεται στην καταστροφή των στοιχείων σήμανσης*».

2. Κράτηση λόγω οφειλών από μη εκτελεσθείσες ποινές

Ως προς το δεύτερο σκέλος, δηλαδή τη διερεύνηση ποινικών εκκρεμοτήτων στο ηλεκτρονικό αρχείο και τη διαδικασία αναζήτησης και διευθέτησης οφειλών από μη εκτελεσθείσες χρηματικές ποινές, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ήδη διατυπώσει αναλυτικά τις απόψεις του <http://www.synigoros.gr/reports/Diastaurwsi_arxeiwm_22.5.pdf> απευθυνόμενος στα Υπουργεία Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. 1209/10.5.2007), λόγω της πληθώρας ομοειδών αναφορών και της σοβαρότητας των νομικών ζητημάτων που ανακύπτουν.

Ειδικά για «*περιπτώσεις όπου ο συλληφθείς παραδέχεται την ταυτοπροσωπία και την ισχύ του καταδικαστικού εγγράφου, ισχυριζόμενος ότι αγνοούσε την υποδικία ή την ερήμην καταδίκη*», έχει επισημανθεί ότι, με βάση την αρχή της αναλογικότητας και εν όψει της ευθύνης της πολιτείας για την παράλειψη άμεσης αναζήτησης μετά την έκδοση του καταδικαστικού εγγράφου (άρθρο 123 παρ. 3-5 π.δ. 141/91) ή την παράλειψη βεβαίωσης του ποσού στο δημόσιο ταμείο (άρθρο 553 παρ. 1 ΚΠΔ), «*οι αστυνομικές αρχές θα πρέπει να συνεκτιμούν την εμφανή δυσαναλογία της στέρησης ελευθερίας προς το έννομο αγαθό το οποίο είχε προσβληθεί με την πράξη του καταδικασθέντος, και να επιτρέπουν στον συλληφθέντα την άμεση αποχώρηση από το Τμήμα, κρατώντας τα στοιχεία του, τάσσοντάς του συγκεκριμένη εύλογη προθεσμία προκειμένου να διευθετήσει τη διαγραφή της καταχώρισης, την αποπληρωμή της ποινής ή την δι' άλλου τρόπου εκκαθάριση της εκκρεμότητας, εμπιστευόμενες μίαν έγγραφη υπεύθυνη δήλωσή του για τη γνώση της εγγραφής και της προθεσμίας, και φυσικά προγραμματίζοντας επανέλεγχο της εκκρεμότητας σε εύθετο χρόνο, καθ' όσον άλλωστε ο καταχωρισθείς ως φυγόδικος ή φυγόποινος έχει πλέον παύσει να είναι αγνώστου διαμονής*».

Τέλος, ο κ. *** θέτει ζήτημα νομιμότητας αυτής καθ' εαυτήν της διαδικασίας εκτέλεσης της χρηματικής ποινής, με το επιχείρημα ότι, κατ' άρθρα 553 & 588 ΚΠΔ και σύμφωνα με την υπ' αρ. 9/2002 γνωμοδότηση Εισαγγελίας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης, η εκτέλεση αυτή θα έπρεπε να διευθετηθεί με τις διαδικασίες του ΚΕΔΕ χωρίς να προηγηθεί κράτηση. Του θέματος αυτού, ωστόσο, είναι αναρμόδιος να επιληφθεί ο Συνήγορος του Πολίτη, καθ' όσον η συγκεκριμένη οδός εκτέλεσης απετέλεσε, έστω και εκ των υστέρων (μετά την προσαγωγή), επιλογή εισαγγελικής αρχής, την οποίαν ο Συνήγορος του Πολίτη δεν ελέγχει (άρθρο 3 παρ. 2 ν. 3094/03).

3. Σύλληψη προς εξακρίβωση δικαστικής ταυτότητας και θεμελίωση των «υπονοιών»

Όμως ως προς το πρώτο σκέλος, δηλαδή τη νομιμότητα της αρχικής σύλληψης και προσαγωγής, παρατηρήθηκε ότι η σχετική αιτιολόγηση στο πόρισμα καταλείπει κενά. Ειδικότερα, περιγράφεται ότι ο κ. *** «*προσήχθη στο αστυνομικό κατάστημα ... της Υποδιεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδος ... επειδή κατελήφθη να φωτογραφίζει αυτό .... Η προσαγωγή του υπαγορεύθηκε από την αμέσως προηγηθείσα συμπεριφορά του η οποία κίνησε υπόνοιες διάπραξης εγκλήματος. ... Η εν λόγω Υπηρεσία επιλαμβάνεται και σε αδικήματα χρηματισμού και εκβίασης που διαπράττουν λειτουργοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Επομένως για προφανείς λόγους, στοιχειώδους δεοντολογίας επέβαλε στον ανωτέρω ιδιώτη την προηγούμενη*

γνωστοποίηση της πρόθεσής του αυτής για την αποφυγή τυχόν παρεξήγησης και σχετική διευκόλυνσή του». Δεν εξειδικεύεται, ωστόσο, ο συλλογισμός βάσει του οποίου η απλή λήψη φωτογραφιών δημοσίου κτιρίου, και μάλιστα από επαγγελματία δημοσιογράφο, αρκεί προς θεμελίωση «υπονοιών διάπραξης εγκλήματος».

Επί πλέον, ακόμη και αν τύχουν κατανοήσεως οι μη κατονομαζόμενοι «προφανείς λόγοι», αυτοί ρητώς παραπέμπουν σε **όρους κοινωνικής ηθικής** («στοιχειώδης δεοντολογία επέβαλε ... την προηγούμενη γνωστοποίηση ... για την αποφυγή τυχόν παρεξήγησης και σχετική διευκόλυνσή του») και **όχι σε έννομη υποχρέωση**, δεδομένου ότι οι ειδικές αρμοδιότητες της συγκεκριμένης αυτής υπηρεσίας δεν νομιμοποιούν αφ' εαυτών ειδική μεταχείριση με την έννοια της απαγόρευσης λήψης φωτογραφιών (όπως συμβαίνει, λόγου χάριν, με στρατιωτικές μονάδες). Άλλωστε, αν ήταν εύλογος ο σχηματισμός «υπονοιών διάπραξης εγκλήματος» εξ αιτίας της λήψης φωτογραφιών, παραμένει δυσεξήγητο το γεγονός ότι, αμέσως μετά την ανεύρεση της ανεκτέλεστης καταδίκης, ουδείς λόγος γίνεται για την εξέλιξη της διερεύνησης αυτών των αρχικών «υπονοιών», των συνδεομένων με τη λήψη φωτογραφιών.

Η νομιμότητα της αρχικής προσαγωγής αποκτά εξαιρετική σημασία ακόμη και για την αποτίμηση της εκ των υστέρων κράτησης για άλλη αιτία (εν προκειμένω, για την ανευρεθείσα ανεκτέλεστη καταδίκη): όποιος έχει υποστεί εξακρίβωση «δικαστικής ταυτότητας» κατόπιν μη νόμιμης σύλληψης και προσαγωγής, δεν υπάγεται στο κατ' άρθρο 123 παρ. 12 π.δ. 141/91 κριτήριο του «υπόπτου» εφ' όσον οι «υπόνοιες» δεν αιτιολογούνται με εξατομικευμένη και επαληθεύσιμη αναγωγή στη συμπεριφορά του κατ' άρθρο 74 παρ. 15 περίπτ. θ' π.δ. 141/91. Έτσι, όταν η αρχική σύλληψη ή προσαγωγή δεν καθίσταται δυνατό να αιτιολογηθεί νομίμως από τις αστυνομικές αρχές, η μετά πάροδο ωρών εξακρίβωση εγγραφής στο αρχείο καταζητουμένων **ενέχει έντονα στοιχεία καταχρηστικότητας**, καθ' όσον η εκ των υστέρων αναζήτηση λόγου σύλληψης θα μπορούσε να θεωρηθεί ακόμη και πρόσχημα για τη νομιμοποίηση μιάς προηγούμενης αυθαίρετης ενέργειας των αστυνομικών αρχών. Κατ' επέκτασιν, ενδεχόμενη παρανομία της αρχικής σύλληψης και προσαγωγής θα μπορούσε να θέσει εν αμφιβόλω ακόμη και τη νομιμότητα της αξιοποίησης των ευρημάτων που προέκυψαν από τη διαδικασία αυτή.

Επισημαίνοντας τα ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη επανήλθε παρακαλώντας την Αστυνομική Διεύθυνση για πληρέστερη αιτιολόγηση των συγκεκριμένων ενεργειών, ειδικότερα σε σχέση με τη συνάφεια μεταξύ λήψης φωτογραφιών και «υπονοιών διάπραξης εγκλήματος».

4. Εμπιστοσύνη της πολιτείας στις αστυνομικές αρχές και υποχρέωση αιτιολογίας

Απαντώντας εκ νέου με το υπ' αρ. πρωτ. ***/4.5.2007 έγγραφό της, η Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης εξηγεί τους λόγους για τους οποίους θεωρεί αδιανόητη κάθε περαιτέρω αιτιολόγηση: «Παρά το πλήθος των διατάξεων που ρυθμίζουν την άσκηση του αστυνομικού καταναγκασμού, δεν μπορούν να αποτυπωθούν στο νομοθετικό πλαίσιο όλοι οι συγκεκριμένοι όροι άσκησης σε κάθε περίπτωση ξεχωριστά ... το ισχύον νομικό πλαίσιο δεν μπορεί παρά να τυποποιεί ομάδες συμπεριφορών και καταστάσεων ... οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες δικαιολογείται ο καταναγκασμός περιγράφονται από τον νόμο με τη χρήση αόριστων αξιολογικών εννοιών ... η ιδιαιτερότητα αυτή αποτυπώνεται ευθέως στην εμπιστοσύνη που η έννομη τάξη είναι υποχρεωμένη να δείχνει προς τα επιφορτισμένα με τη διασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας όργανα, στα οποία αναθέτει και την αρμοδιότητα να εξειδικεύουν τους όρους και τους περιορισμούς υπό τους οποίους ενεργούν, με βάση την ιδιοτυπία της κάθε περίπτωσης ... την εμπιστοσύνη της στην ευθυκρίσια των αστυνομικών εκδηλώνει εντονότερα η έννομη τάξη στην περίπτωση επιλογής της κατάλληλης μορφής ή μέσου αστυνομικής δράσης ... τα μέσα αυτά πρέπει να είναι πρόσφορα να επιτύχουν τον επιδιωκόμενο σκοπό και αυτός ο σκοπός προσδιορίζεται τελικά από την κατά διακριτική ευχέρεια

κρίση των αστυνομικών οργάνων ... φρονούμε ότι τα πραγματικά περιστατικά όπως αυτά περιγράφηκαν ... υπαγόρευαν την εκδήλωση της συγκεκριμένης αστυνομικής ενέργειας».

Όσον αφορά την εμπιστοσύνη της πολιτείας στις αστυνομικές αρχές και την ανάθεση σ' αυτές της αρμοδιότητας για εξειδίκευση αορίστων εννοιών, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν μπορεί παρά να συμφωνήσει με τις σχετικές θεωρητικές αναλύσεις της Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης. Συνιστά, ωστόσο, νομικό και λογικό άλμα το να συνάγει κανείς ότι η αρμοδιότητα αυτή αποτελεί εξουσιοδότηση εν λευκώ και απαλλάσσει τα έμπιστα όργανα της έννομης τάξης από την υποχρέωση αιτιολόγησης των συλλογισμών τους. Η εμπιστοσύνη της έννομης τάξης και η συνακόλουθη ανάθεση αρμοδιοτήτων για σχηματισμό απόψεων και συναγωγή συμπερασμάτων, χαρακτηρίζει εξ ίσου όλα τα διοικητικά όργανα, χωρίς αυτό ν' αναιρεί την αυτονόητη, σε ένα κράτος δικαίου, υποχρέωση για στήριξη και επαλήθευση της νομιμότητας των αντιστοίχων επιλογών τους (ακόμη και όσων λαμβάνουν χώρα κατ' άσκηση διακριτικής ευχέρειας) με αναγωγή στις κατά περίπτωση ισχύουσες προϋποθέσεις αυτής της νομιμότητας.

Άλλωστε, το ίδιο το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ. (εγκύκλιος υπ' αρ. πρωτ. 7100/22/4^ο/17.6.2005) έχει υπενθυμίσει στις Αστυνομικές Διευθύνσεις ότι *«η προσαγωγή στο αστυνομικό κατάστημα συνιστά εξ' ορισμού ένα επαχθές καταναγκαστικό μέτρο που αναφέρεται στην ελευθερία κίνησης του πολίτη, δοθέντος ότι στην περίπτωση αυτή τίθεται υπό τη φυσική εξουσίαση του αστυνομικού ... η προσαγωγή πολίτη που κατέχει αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς του επιτρέπεται στην περίπτωση που η συμπεριφορά του (και όχι απλώς ο τόπος, ο χρόνος ή οι περιστάσεις) κινεί υπόνοιες διάπραξης εγκλήματος ... προσαγωγή προσώπων προς εξακρίβωση της δικαστικής ταυτότητας, πέραν του ήδη επιδειχθέντος δελτίου αστυνομικής ταυτότητας, αδιακρίτως και χωρίς αιτιώδη σύνδεση προς εγκληματική ενέργεια, δεν είναι σύνομες».* Εν προκειμένω, επαγγελματίας δημοσιογράφος, σε μεσημβρινή ώρα, φωτογράφιζε δημόσιο κτίριο μη καλυπτόμενο από σχετική απαγόρευση, η δε Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης παραδέχεται ότι εξ αυτού του λόγου και μόνο τον προσήγαγε προς εξακρίβωση (αν και ο ίδιος εξ αρχής επέδειξε δελτίο αστυνομικής ταυτότητας όπου μάλιστα αναγραφόταν και το επάγγελμά του), στη δε παράκληση του Συνηγόρου του Πολίτη για εξειδίκευση των (κατ' άρθρο 74 παρ. 15 περίπτ. θ' π.δ. 141/91 αναγκαιών για τη νομιμοποίηση της προσαγωγής) *«υπονοιών»* η ανωτέρω υπηρεσία απαντά επικαλούμενη απλώς την *«εμπιστοσύνη της έννομης τάξης στην ευθυκρισία των αστυνομικών».*

Εν όψει των ανωτέρω, και ανεξάρτητα από ό,τι ακολούθησε μετά την ανεύρεση της ανεκτέλεστης καταδίκης στο αρχείο καταζητούμενων, ο Συνήγορος του Πολίτη συμπέρανε ότι η Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης όχι μόνο δεν είχε μέχρι στιγμής αιτιολογήσει προσηκόντως την αρχική προσαγωγή του κ. ***, αλλ' επί πλέον δεν φαίνεται να εφαρμόζει τις σαφείς σχετικές υπομνήσεις της υπ' αρ. πρωτ. 7100/22/4^ο/17.6.2005 εγκυκλίου του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας. Για τους λόγους αυτούς, απευθύνθηκε στο Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ. παρακαλώντας για την παρέμβασή του είτε με απ' ευθείας διερεύνηση των συγκεκριμένων περιστατικών, είτε με την παραγγελία αναλόγων ενεργειών προς την εμπλεκόμενη Αστυνομική Διεύθυνση. Ανταποκρινόμενο (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. ***/22.7.2007), το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ. παράγγειλε νέα έρευνα *«σε βάθος και προς κάθε κατεύθυνση ... σύμφωνα με τις διαπιστώσεις, το σκεπτικό και τις υποδείξεις της Ανεξάρτητης Αρχής "Συνήγορος του Πολίτη"».*

Μετά πάροδο μηνών από την παραγγελία αυτή, η Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης αρχικώς (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. ***/7.12.2007) έκαμε λόγο για διενεργούμενη αναλυτική έρευνα, την οποία όμως εν συνεχεία αιφνιδίως διέκοψε, αρκούμενη (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. ***/14.1.2008) στην κοινοποίηση παλαιότερου συναφούς πορίσματος (υπ' αρ. πρωτ. ***/31.12.2005 της τότε Υποδιεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων Βόρειας Ελλάδας) για την ίδια υπόθεση. Έτσι, η Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης όχι μόνο δεν εκτέλεσε τη ρητή παραγγελία του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ. για νέα έρευνα *«σε βάθος και προς κάθε κατεύθυνση»*, αλλ' αντιθέτως

απέσχε από κάθε πρόσθετη ερευνητική πράξη, αρκούμενη στην ανάσυρση, έξι μήνες μετά την ανωτέρω παραγγελία, εγγράφου το οποίο εν αρχή κατείχε.

5. Η λήψη φωτογραφιών ως παράνομη πράξη ή ως αιτία «υπονοιών»

Επί της ουσίας, η Αστυνομική Διεύθυνση εκτιμά ότι στο ανασυρθέν αυτό στοιχείο *«διευκρινίζεται με λεπτομέρεια η εξέλιξη της διερεύνησης των αρχικών υπονοιών των συνδεδεμένων με τη λήψη φωτογραφιών από τον ιδιώτη κ. ***, ο οποίος με δική του βούληση επέδειξε τις ληφθείσες φωτογραφίες ... προκύπτει αβίαστα η δικαιολογητική βάση της εκδηλωθείσας από τον ανωτέρω ιδιώτη συμπεριφοράς»*, στον ίδιο δε καταλογίζεται ως παράβαση *«στοιχειώδους δεοντολογίας»* η παράλειψη *«προηγούμενης ενημέρωσης των Αστυνομικών ... για την πραγματοποίηση ρεπορτάζ, το είδος του οποίου δεν κατονόμασε»*. Το παραπεμπόμενο παλαιότερο έγγραφο, συνταχθέν αμέσως μετά το περιστατικό και προς σχολιασμό σχετικών επικριτικών δημοσιευμάτων, είναι πράγματι αναλυτικό και επιρρίπτει στον κ. *** πρόθεση κρύφιας συλλογής τεκμηρίων σχετικά με την προσέλευση και απολογία κατονομαζομένου αστυνομικού, ο οποίος κατηγορείτο για παράβαση καθήκοντος. Κατά δήλωση του συνηγόρου του προσαχθέντος αστυνομικού, *«ο δημοσιογράφος είναι φίλος τους και ήρθε μαζί τους να κάνει ρεπορτάζ για πιθανή σύλληψη του αστυνόμου και για το λόγο αυτό φωτογράφιζε την Υπηρεσία»*.

Έτσι διαλευκούνται μεν πλήρως τα πραγματικά περιστατικά, πλην όμως ουδόλως καλύπτεται το κενό νομιμοποίησης των «υπονοιών» και της συνακόλουθης σύλληψης: το γεγονός ότι ο δημοσιογράφος, κατόπιν συνεννοήσεως με τον συνήγορο του προς απολογία προσελθόντος, εγκαταστάθηκε απέναντι από αστυνομικό κτίριο προκειμένου να λάβει φωτογραφίες από ενδεχόμενη προσαγωγή αυτού υπό αστυνομική συνοδεία, δεν συνιστά αυτό καθ' εαυτό παράνομη πράξη ούτε θεμελιώνει, κατά την κοινή λογική, *«υπόνοιες»* τέλεσης άλλων παρανόμων πράξεων (λ.χ. προπαρασκευαστικές ενέργειες για συμμετοχή σε απόδραση). Το γεγονός ότι προς τούτο δεν ζητήθηκε άδεια ούτε προηγήθηκε ενημέρωση της διοίκησης, ομοίως δεν αποτελεί παρανομία, καθ' όσον ούτε ισχύει σχετική απαγορευτική ρύθμιση ή διαδικασία αδειοδότησης, ούτε νοούνται καν περιορισμοί στο δικαίωμα απεικόνισης χώρων εξ ορισμού προσιτών στην κοινή θέα, ούτε η εξ αποστάσεως λήψη φωτογραφιών μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια των εγκαταστάσεων.

Τέλος, όσον αφορά το ενδεχόμενο λήψης φωτογραφιών από προσαγωγή συλληφθέντος, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει ρητώς κρίνει (απόφαση 67/2002) ότι οι μεν αστυνομικές αρχές διέπονται από περιορισμούς ως προς τη δημοσίευση στοιχείων συλλαμβανομένων καθ' όσον αυτά αποτελούν *«ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα βάσει του άρθρου 2 εδ. β' ν. 2472/1997, ... επομένως η διαχείρισή τους διέπεται από την διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 εδ. ε' περίπτ. ββ' του παραπάνω νόμου»*, πλην όμως *«η δημοσιογραφική έρευνα για το πρόσωπο που συνελήφθη και η αναφορά του στον Τύπο διέπεται από την καθιερούσα την ελευθερία του Τύπου συνταγματική διάταξη του άρθρου 14 και είναι άσχετη με την παραπάνω συλλογιστική»*.

6. Συμπεράσματα

Ιδιαίτερα έντονο, στην προκείμενη ατομική περίπτωση, αναδεικνύεται το στοιχείο της δυστοκίας στην αιτιολόγηση των εν γένει αστυνομικών ενεργειών. Ήδη από τετραετίας, σε ειδική έκθεσή του <<http://www.synigoros.gr/reports/astinomikoi.pdf>> για την πειθαρχική-διοικητική διερεύνηση καταγγελιών σε βάρος αστυνομικών, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επισημάνει ότι *«το νομικό πλαίσιο της αστυνομικής δράσης προσλαμβάνεται από τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. μέσα από στερεότυπα ερμηνευτικά σχήματα, που δεν εναρμονίζονται πάντοτε προς τις αρχές του κράτους δικαίου ... πολλές φορές οι συμπεριφορές που καταγγέλλονται από τους πολίτες δεν γίνονται καν αντιληπτές από τους αστυνομικούς, ελέγχοντες και ελεγχόμενους, ως επίμεμπτες ... υπήρξε*

παραδόξως συναγωγή τεκμηρίου ενοχής προσαχθέντων προσώπων ως υπόπτων κάποιου απροσδιόριστου εγκλήματος κατά παραβίαση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος προσωπικής ασφάλειας ... η δικαιολόγηση κατασταλτικών ενεργειών των αστυνομικών υπαλλήλων δια της επίκλησης ενός γενικότερου πλαισίου δράσης, το οποίο φέρεται να εμπνέει και να καθοδηγεί τις ενέργειες αυτές, αποτελεί έναν ακόμη συλλογιστικό μηχανισμό, ο οποίος χρησιμοποιείται με σκοπό τη συγκάλυψη πράξεων που θα δικαιολογούσαν τη διάγνωση της πειθαρχικής ευθύνης αστυνομικών υπαλλήλων». Τis διαπιστώσεις εκείνες, δυστυχώς, ενισχύει η αντίληψη ανεξελέγκτου με την οποίαν αντιμετώπισε την προκείμενη υπόθεση η Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης (ανωτέρω υπό 4.). Ωστόσο, η αρμοδιότητα για συναγωγή «υπονοιών» που δικαιολογούν σύλληψη, ουδόλως αναιρεί την αυτονόητη, σε ένα κράτος δικαίου, υποχρέωση για αιτιολόγηση αυτών με αναγωγή στις κατά περίπτωση ισχύουσες προϋποθέσεις νομιμότητας.

Έχοντας εξαντλήσει τα περιθώρια της διαμεσολάβησής του μετά την, κατά τα φαινόμενα, οριστική απάντηση της διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι η ΕΛ.ΑΣ. προέβη μεν, εν τέλει, σε προσήκουσα διερεύνηση των επίμαχων αστυνομικών ενεργειών, δεν κατόρθωσε όμως να στηρίξει πειστικά τη νομιμότητά τους, καθ' όσον την ανήγαγε σε προηγηθείσες νόμιμες πράξεις του συλληφθέντος, αναίτιολόγητα υπολαμβάνοντας αυτές ως παράνομες.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει, ωστόσο, την παραδειγματική σημασία της συγκεκριμένης υπόθεσης τόσο για τη συμβατότητα των τρεχουσών πρακτικών αστυνομικού ελέγχου προς τις προβλεπόμενες νόμιμες εγγυήσεις, όσο και για την πληρότητα και αξιοπιστία των διοικητικών ερευνών τις οποίες διενεργούν οι αστυνομικές αρχές, εξ ου και ολοκληρώνει την παρέμβασή του γνωστοποιώντας το παρόν πόρισμα στον αρμόδιο Υπουργό, δυνάμει του άρθρου 4 παρ. 6 ν. 3094/2003.